BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS
Zveza Prijateljev Mladine Slovenije

Miklošičeva 16 Ξ SI – 1000 Ljubljana Ξ tel.: (01) 4300 557, 4300 558 Ξ fax.: (01) 2396 722 Ξ e-naslov: info@bralnaznacka.si

MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG

Poskusno obdobje v šolskem letu 2014/2015,
nosilec projekta: Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
poročilo osnovala: mag. Tilka Jamnik, 12. 6. 2015

Pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS smo v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo RS osnovali projekt MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG, s katerim želimo povezati skupine mladih bralcev iz srednjih šol, morda tudi 3. triletja OŠ, in odrasle bralce v istem kraju (isti splošni knjižnici, na isti šoli ipd.). Povabili smo mentorje bralnih krožkov mladih bralcev, mentorje bralnih krožkov odraslih/starejših bralcev, knjižničarje in koordinatorje branja (za bralno značko). Nekaj naslovov nam je posredoval Andragoški center.

Osrednji cilji projekta:

- spodbujati medgeneracijsko branje literature (evropski trend),
- promovirati kakovostno slovensko mladinsko literaturo iz zbirk »Zlata bralka, zlati bralec« in »Rastem s knjigo«, predvsem t.i. »over-cross« besedila,
- senzibilizirati obe starostni skupini bralcev za teme in probleme, ki jih obravnavajo ta literarna dela, primerjava podobnih besedil ... izmenjava mnenj o literaturi, primerjava osebnih izkušenj (tudi obujanje spominov) ... stkati medgeneracijsko izmenjavo in povezovanje!

Bralcem smo ponudili mladinske knjige iz zbirke »Zlata bralka, zlati bralec« Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS (12 naslovov) in iz projekta »Rastem s knjigo« Javne agencije za knjigo RS (6 naslovov). Knjige smo brezplačno delili bralcem; toda vsi o njih niso poročali na skupnih bralnih srečanjih. Vodje skupin so s temi knjigami (po 2 kom.) lahko obogatile tudi svoje knjižnice.[1]

Skupine so se oblikovale od oktobra 2014 do februarja 2015, število bralnih srečanj v posameznih skupinah je bilo različno, njihova medgeneracijska sestava raznolika, za knjige iz naše ponudbe so se skupine odločale po svojih željah. Nekatere skupine so brale vse do konca maja letos.

V poskusnem obdobju projekta smo glavne koordinatorice in vodje posameznih bralnih skupin delo opravile prostovoljno. Dogovorili smo se, da bo Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS v letu 2015 tisti del projekta, ki

[1] Vodjem skupin bomo izdali tudi potrdila o sodelovanju v projektu.

se nanaša na delo s skupinami na terenu in distribucijo knjig, vodilo znotraj programa Bralnic, in tako podprlo del izvedbe projekta.

MG skupine v projektu lahko razdelimo v tri sklope:

I. **Študentke Pedagoške fakultete in Filozofske fakultete Univerze v Mariboru berejo v domovih starostnikov**
Koordinatorica prof. dr. Dragica Haramija

V sklopu predavanja o Bralni znački smo študentom razrednega pouka, predšolske vzgoje in slovenistike predstavili projekt in mladinske knjige, namenjene medgeneracijskemu branju. **Za sodelovanje se je odločilo 25 študentk, ki so brale v 15 domovih starostnikov.** Študentke so večinoma želele brati starejšim v domovih v svojih domačih krajih, ker so jim brale prostovoljno v prostem času. Koordinatorica projekta je navezala stik z domovi starostnikov, nekatere študentke pa so si tudi to uredile same. (Priloga 1)

Študentke so brale posameznim starostnikom ali manjšim skupinam. Knjige so izbrale po svojih interesih, vendar upoštevaje želje in predvsem zmožnosti starostnikov. **V naboru knjig so izbrale 7 naslovov:**

7 x Möderndorfer, Vinko: Kot v filmu
7 x Štampe Žamvc, Bina: Cesar in roža
4 x Vegri, Saša: Naročje kamenčkov
2 x Pregl, Slavko: Geniji brez hlač
2 x Velikonja, Irena: Poletje na okenski polici
2 x Vojnovič , Goran: Jugoslavija, moja dežela
1 x Rozman, Andrej: Izbrane Rozine v akciji

Ugotovitve: Za branje starostnikom so primernejša krajša besedila (Bina Štampe Žmavc) in poezija (Saša Vegri) ter besedila, ob katerih se starostniki lahko poistovetijo s svojimi spomini. Gre za glasno branje varovancem, ki ne morejo več sami brati ali pa preprosto uživajo v glasnem branju, in za kramljanje po branju. Branje je treba prilagajati poslušalcem, kar je v mnogih primerih naporno za tistega, ki jim bere. V glavnem so jim študentke brale med vikendi, včasih tudi večkrat na teden. Vseh poročil še nismo prejeli, ker bodo študentke brale starostnikom v domovih tudi med poletnimi počitnicami (tako nimamo zbranih podatkov o številu teh srečanj, številu vseh poslušalcev idr.). Iz do sedaj zbranih poročil je videti, da so zadovoljni tako varovanci kot bralke, ki govorijo o dragocenih izkušnjah, ki so jih pridobile; s prostovoljnim branjem varovancem želijo nadaljevati tudi v naslednjem študijskem letu.

II. Medgeneracijsko branje v Mestni knjižnici Kranj
Koordinatorica Damjana Mustar

V projektu je sodelovalo **10 bralnih skupin odraslih in starejših bralcev**, ki obstojajo že več let. Da so se vključile v naš projekt, so le v eno svojih srečanj pritegnile tudi mlade bralce in se z njimi pogovarjale o izbrani mladinski knjigi. **Srečanj je bilo osem** (tri skupine starejših so se združile, da so se pogovarjale z večjo skupino mladih). (Priloga 2) **Sodelovalo je 43 mladih in 69 odraslih bralcev.** Iz nabora knjig so izbrali **6 naslovov:**

3 x Möderndorfer, Vinko: Kot v filmu
1 x Rozman, Andrej: Izbrane Rozine v akciji
1 x Golob, Tadej: Zlati zob
1 x Trubar.doc
1 x Bevc, Cvetka: Desetka
1 x Pregl, Slavko: Geniji brez hlač

Odrasli in starejši bralci v bralnih skupinah so zadovoljni, da so brali mladinske knjige in o njih izmenjali mnenja z mladimi. Sodobne mladinske knjige v našem projektu se jim zdijo kakovostne. Tudi v prihodnje si želijo še kakšno podobno srečanje.

III. Posamezne MG skupine po Sloveniji, ki so se oblikovale na pobudo projekta
Koordinatorica: mag. Tilka Jamnik

Na pobudo MG projekta se je oblikovalo **11 skupin**, ki so se srečale večkrat: imele so **50 srečanj**, v katerih je vseh skupaj sodelovalo **97 mladih bralcev (prebrali so 341 knjig) in prav tako 97 odraslih bralcev (prebrali so 437)**.

Skupine so bile zelo raznolike (učenci 3. triletja in učiteljice, med njimi tudi upokojene; učenke 3. triletja in starejši bralci iz kluba v kraju; učenci 3. triletja, starši in učitelji, dijakinje in profesorji). Vse skupine sem obiskala, skoraj v vseh tudi izvedla prvo srečanje (izvedla sem delavnico s pesniško zbirko *Izbrane Rozine v akciji* ali pa sem le predstavila projekt in nabor knjig). V dveh primerih je koordinacijo med šolami in enotami knjižnice prevzela osrednja knjižnica (Knjižnica Antona Tomaža Linharta Radovljica in Knjižnica Ivančna Gorica). Dve MG skupini sta se dogovorili za eno skupno srečanje, in sicer z OŠ Bršljin in Srednja ekonomska šola iz Novega mesta. Tri skupine so za eno srečanje izbrale knjige, ki niso bile iz našega nabora. Dve MG skupini sta na zadnjem srečanju samo evalvirali svoje branje in se dogovarjali, kako v naslednjem šolskem letu. (Priloga 3)

Iz nabora knjig so te skupine izbrale **18 naslovov:**

8 x Rozman, Andrej: Izbrane Rozine v akciji
6 x Möderndorfer, Vinko: Kot v filmu
5 x Vegri, Saša: Naročje kamenčkov
3 x Velikonja, Irena: Poletje na okenski polici
3 x Golob, Tadej: Zlati zob
3 x Karlovšek, Igor: Gimnazijec
3 x Vidmar, Janja: Pink
2 x Pavček.doc
2 x Trubar.doc
1 x Bevc, Cvetka: Desetka
1 x Cerar, Miro: Osnove demokracije
1 x Dim, Dušan: Distorzija
1 x Ilich, Iztok: Pota knjige
1 x Noordung.doc
1 x Pregl, Slavko: Geniji brez hlač
1 x Pregl, Slavko: Spričevalo
1 x Štampe Žamvc, Bina: Cesar in roža
1 x Vojnovič, Goran: Jugoslavija, moja dežela

Vse skupine so bile zadovoljne z medgeneracijsko izmenjavo mnenj o prebranih knjigah. S srečanji želijo nadaljevati tudi v naslednjem šolskem letu. Nekaterim so ostale knjige še iz letošnjega šolskega leta in želijo z njimi nadaljevati MG branje v naslednjem šolskem letu; skoraj vse si želijo ponudbo knjig kot letos (da knjiga ostane bralcu); nekatere pa predlagajo, da bi določene knjige darovali bralni skupini (šoli, knjižnici ipd.), da bi jih lahko večkrat uporabili; nekateri bodo ponujenim knjigam dodajali svoje po lastnem izboru, toda brali jih bodo v MG skupinah.

SKLEP

MG skupine v vseh treh sklopih so sproti poročale – na posebnih obrazcih – o prebranih knjigah, o izmenjavi mnenj med mladimi in odraslimi bralci, tudi o svojih vtisih in pripombah. **Poglobljeno analizo vseh poročil bomo podali v referatu, ki ga bomo predstavili na simpoziju Društva Bralne značke Slovenije – ZPMS v novembru 2015.** Že prvi pregled pa je pokazal, da so osrednji cilji projekta doseženi. Skoraj vsi udeleženci so zelo zadovoljni s projektom in se nam želijo pridružiti tudi v naslednjem šolskem letu. Nekaj pa jih je zadovoljnih s pridobljenimi izkušnjami z medgeneracijskim branjem in želijo nadaljevati z njim, toda v glavnem s knjigami po lastnem izboru. Na večini šol in v dveh splošnih knjižnicah so projekt z navdušenjem sprejeli tudi direktorji, ne le knjižničarji in kulturni animatorji.

V pričujočem pregledu predstavljamo podatke o številu različnih MG skupin, številu bralcev in številu prebranih knjig. Iz preglednice je videti, katere naslove knjig so bralci izbirali, katere so potem tudi prebrali in poročali o njih na srečanjih, katere knjige pa so obogatile njihove knjižnice ali jih bodo skupine uporabile v prihodnjem šolskem letu.

PREBRANE KNJIGE – v vseh treh sklopih MG skupin[2]:

Naslov knjige	Število bralcev							Število razdeljenih knjig
	D. Haramija		D. Mustar		T. Jamnik		Skupaj			
	M	O	M	O	M	O	M	O	sk	
16 x Möderndorfer, Vinko: Kot v filmu	7 in ?		28	31	44	48	79	79	158	181
18 x Rozman, Andrej: Izbrane Rozine v akciji	1 in ?		3	7	64	77	68	84	152	128
8 x Štampe Žamvc, Bina: Cesar in roža	7 in ?				14	18	21	18	39	45
5 x Velikonja, Irena: Poletje na okenski polici	2 in ?				24	30	26	30	56	100
4 x Vegri, Saša: Naročje kamenčkov	4 in ?				28	31	32	31	63	62
4 x Golob, Tadej: Zlati zob			3	7	17	27	20	34	54	80
4 x Pregl, Slavko: Geniji brez hlač	2 in ?		4	8	3	10	9	18	27	36
3 x Karlovšek, Igor: Gimnazijec			3	7	15	24	18	31	49	38
3 x Vidmar, Janja: Pink					15	27	15	27	42	56
3 x Trubar.doc			2	3	15	16	17	19	36	99
2 x Bevc, Cvetka: Desetka			3	13	5	8	8	21	29	47
2 x Pavček.doc					11	14	11	14	25	54

[2] Sivo obarvani naslovi (6) so iz projekta »Rastem s knjigo« JAK-a, druge iz zbirke »Zlati bralec/zlata bralka« (12) Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS«.

2 x Vojnovič , Goran: Jugoslavija, moja dežela	2 in ?		3 5	5 5 10	23	
1 x Cerar, Miro: Osnove demokracije			4 5	4 5 9	39	
1 x Dim, Dušan: Distorzija			4 5	4 5 9	40	
1 x Ilich, Iztok: Pota knjige			2 5	2 5 7	44	
1 x Noordung.doc			5 9	5 9 14	45	
1 x Pregl, Slavko: Spričevalo			10 9	10 9 19	16	
Skupaj **18 naslovov**	25 ?[3]	43 69	273 368	341 437 778		
			(97) (97)			

[3] Števila starostnikov še nimamo.

Priloga 1: Študentke Pedagoške fakultete in Filozofske fakultete Univerze v Mariboru berejo v domovih starostnikov

Dom starejših Rakičan	**Anja Muhič** (posameznik): Vojnovič **Lea Vöroš** (posameznik): Bina Štampe Žmavc
Dom Danice Vogrinec Maribor	**Sanja Hrnčič**: Velikonja **Natalija Posavec**: Velikonja
Dom sv. Lenarta, Lenart v Slov. goricah	**Katja Lampreht**: Vinko Möderndorfer **Anja Vrabl**: Bina Štampe Žmavc
Pegazov dom, Rogaška Slatina	**Katja Poharc**: Möderndorfer
Dom starejših občanov Ljutomer	**Andreja Rajh**: Velikonja, Vegri **Tjaša Lebar**: Pavček, Štampe Žmavc
Železniki	**Saša Tušek**: Pregl brala je posamezniku na domu
Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane, enota Slovenska Bistrica	**Manja Vivod Smolnikar**: Štampe Žmavc **Karmen Strgar**: Štampe Žmavc, Vegri
Dom upokojencev Polzela	**Nina Tamše**: Möderndorfer
Dom starejših občanov Radenci DOSOR	**Petra Mauko**: Möderndorfer
Vransko	**Mojca Remic**: Bina Štampe Žmavc + kolegica **Petra Tekavec**, Fakulteta za socialno delo Ljubljana
Dom starejših občanov Krško	**Nina Volčanjk**: Vegri
Lambrechtov dom starejših, Slovenske Konjice	**Urška Kotnik**: Bina Štampe Žmavc
Dom upokojencev Brežice	**Martina Jeršič**: Möderndorfer
PD Cirkovce, Kulturni hiši tete Malčke	**Špela Drevenšek**
Dom starejših občanov Tezno	**Nina Horvat**: Štampe Žmavc **Monika Dajčman**: Vegri, Pregl

Priloga 2: II. Medgeneracijsko branje v Mestni knjižnici Kranj

1. MKK – krajevna knjižnica Preddvor:
   Vodja skupine: Mojca Vilfan
   Datum srečanja: 7. 4. 2015
   Število udeležencev: število mladih: 1, število odraslih 4
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Vinko Möderndorfer: Kot v filmu

2. MKK- krajevna skupnost Golnik
   Vodja skupine: Janja Rakovec Bodnaruk
   Datum srečanja: 3. 3. 2015, 10. 3. 2015
   Število udeležencev: število mladih 2 število odraslih 7
   (staršev 1, študent 1, odrasli 2, upokojenci 3)
   Prebrali in pogovarjali so se o knjigi: Vinko Möderndorfer: Kot v filmu

3. MKK- Kranj Lavanda
   Vodji skupine: Katja F. Erjavec in Vanja Pančur
   Datum srečanja: 11. 3. 2015
   Število udeležencev: število mladih 4 število odraslih 8
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Slavko Pregl: Geniji brez hlač

4. MKK- krajevna knjižnica Stražišče
   Vodji skupine: Polonca Novak, Tea Osterman
   Datum srečanja: 4. 2. 2015 in 25. 2. 2015
   Število udeležencev: število mladih 3 število odraslih 7
   Brali in pogovarjali smo se o knjigi: Tadej Golob: Zlati zob

5. MKK- krajevna knjižnica Šenčur
   Vodji skupine: Valerija Novak in Irena Furlan
   Datum srečanja: 23. 2. 2015
   Število udeležencev: število mladih 2 število odraslih 3
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Primož Trubar: Primož Trubar. doc

6. MKK – krajevna knjižnica Jezersko
   Vodja skupine: Maja Lesar
   Datum srečanja: 15. 2. 2015
   Število udeležencev: število mladih 3 število odraslih 7
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Andrej R. Roza: Rozine v akciji
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Tadej Golob: Zlati zob

7. MKK – oskrbovana stanovanja Kranj
   Vodja skupine: Magda Plementaš Lombar
   Datum srečanja: 18. 3. 2015
   Število udeležencev: število mladih 3, število odraslih 13
   Brali in pogovarjali smo se o knjigi: Cvetka Bevc: Desetka

8. MKK- Kranj medgeneracijska
   Vodja skupine: Mojca Logar
   Datum srečanja: 19. 2. 2015
   Število udeležencev: število mladih 25 število odraslih 20
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Vinko Möderndorfer: Kot v filmu

9. MKK- Kranj Modrina
   Vodja skupine: Damjana Mustar
   Datum srečanja: 19. 2. 2015
   Število udeležencev: število mladih 25 število odraslih 20
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Vinko Möderndorfer: Kot v filmu

10. Bralni krožek Sorško polje
   Vodja skupine: Mateja Arhar
   Datum srečanja: 19. 2. 2015
   Število udeležencev: število mladih 25 število odraslih 20
   Brali in pogovarjali so se o knjigi: Vinko Möderndorfer: Kot v filmu

Priloga 3. Posamezne MG skupine po Sloveniji, ki so se oblikovale na pobudo projekta

Srednja zdravstvena šola Celje Vodja skupine: Suzana Kastelic	Dijaki, profesorji	
1. srečanje, 12. 11. Izbrane Rozine (s Tilko)	17	10
2. srečanje, 26. 1. Pota knjige	2	5
3. srečanje , 29. 1. Gimnazijec	3	6
4. srečanje, 27.2. Pink	4	8
5. srečanje, 23.3. Distorzija	4	5
6. srečanje, 23.4. Pavcek.doc	4	5
7. srečanje, 11.5. Poletje na okenski polici	6	6
OŠ Bršljin, Novo mesto Vodja skupine: Mojca Balant	Učenci, (upokojeni) učitelji	
1. srečanje, 13. 11 (s Tilko)	17	10
2. srečanje, 15.12. Cesar in roža	10	14
3. srečanje, 12.2. Izbrane Rozine, Pavcek.doc (po izbiri)	8	11
4. srečanje, 26.3. Kot v filmu	12	8
5. (skupaj z EK NM)	**5**	**3** (EK NM)
6. srečanje, 13. 5., Noordung.doc	5	9
7. srečanje, 26.5., Poletje na okenski polici	5	9
OŠ Bogojina, Bogojina Vodja skupine: Marjetka Erdelji	Učenci, učitelji, starši	
1. srečanje, 14. 11. Izbrane rozine (s Tilko)	7	9
2. srečanje, 16. 12. Pavček.doc, Naročje kamenčkov	7	9
3. srečanje, 23.1., Kot v filmu	6	9
4. srečanje, 27. 2., Trubar.doc	6	9
5. srečanje, 3.4., Zlati zob	6	8
6. srečanje, 23. 4., Poletje na okenski polici	7	9

OŠ Šenčur Vodja skupine: Nataša Škofic Kranjc Ksenija Čebašek (OŠ knjižničarka)	6 učenk s tretje tride OŠ in 6 članic skupine Prijateljice lepega branja Šenčur	
1. srečanje, 11. 12, Kot v filmu	6	7
2. srečanje, 16. 1., Poletje na okenski	6	6
3. srečanje, 13. 2., Naročje kamenčkov	5	5
4. srečanje, 24. 3., Zlati zob	6	6
5. srečanje, 24. 4. (Čudo, ni z našo knjigo!)		
Srednja ekonomska šola, Novo mesto Vodja skupine: Liljana Vovk	Dijakinje, profesorice	
1. srečanje, 3. 12, Izbrane rozine (s Tilko)	5 6	6 4
2. srečanje, 23. 12. Gimnazijec	4	4
3. srečanje, 28. 1., Naročje kamenčkov	4	5
4. srečanje,25. 2., Osnove demokracije		
5. srečanje, 27. 3. Kot v filmu (na OŠ Bršljin)	5	3
6. Srečanje, 14. 5. (evalvacija)	5	3
OŠ Vrhnika, Vrhnika Vodji skupine: Andreja Nagode Špela Petrovič	Učenci, učitelji	
1. Srečanje, 20. 2., Spričevalo	10	9
2. Srečanje, 20. 3., Izbrane rozine	10	9
3. Srečanje, 13. 5., Kot v filmu	10	9
Gimnazija Ptuj Vodja skupine: Viktorija Dabič	Dijaki, skupina starejših bralk iz kraja.	
1. srečanje, 19. 1., Izbrane Rozine (s Tilko)	4	9
2. Srečanje, 23. 2., Jugoslavija	3	5
3. Srečanje, 23. 3., Naročje kamenčkov	4	5
4. Srečanje, 20. 4., Gimnazijec	4	4
5. Srečanje, 11. 5, splošno	3	5

Knjižnica Ivančna Gorica Vodja skupine: Ksenija Medved 1. srečanje, 24. 3., Pink 2. srečanje, 22. 4., Desetka 3. srečanje (Grosuplje), 18. 3., Desetka 4. srečanje (Grosuplje), 29. 5., Odprava zelenega zmaja	Učenci OŠ in dijaki Gimanzije Stična, članice bralnega kluba v kraju 5 5 5 8 21 12 28 7
OŠ J. Plemlja Bled Vodja skupine: Elizabeta Žnidaršič - Erži 1. srečanje, 28. 1., Izbrane Rozine (s T. Jamnik) 2. srečanje, 4. 3., Kot v filmu 3. srečanje, 8. 4., Geniji brez hlač	Učenci, (upokojeni)učitelji) (Knjiž. ATL) 7 9 5 12 3 10
OŠ Radovljica Vodja skupine: Alenka Vurnik 1. srečanje, 4. 2. , Izbrane rozine (s Tilko) 2. srečanje, 11. 3., Pink 3. srečanje, 22. 4., Zlati zob 4. srečanje, 20. 5., Gimanzijec	Učenci, učitelji (Knjiž. ATL) 6 11 6 14 5 13 2 10
OŠ Lesce Vodja skupine: Roman Gašperin 1. srečanje, 16. 2., Naročje kamnečkov 2. srečanje, 17. 3., Trubar.doc 3. srečanje, 21. 4., Sedem minut čez polnoč, Krive so zvezde in Ime mi je Jon.	Učenci, starši, učitelji (Knjiž. ATL) 12 12 9 (opr.7) 7 10 14

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Zveza Prijateljev Mladine Slovenije

RASTEM S KNJIGO

JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS